

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

a lap szellemi részét illető közlemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Áron**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Burgonya termelési kísérlet. Rösler Károly. — Foltok eltávolítására szolgáló szerek. — Vörös borok hamisításáról. Dr. Hintz György. — Az erdélyrészi birtokrendezés érdekében. — Kertészeti és méhészeti szakosztályunk működése. II. Szentgyörgyi Lajos. — Személyi hírek. — Értesítés a ragályos betegségekről — Üzleti heti szemle — Piaczi árak. — Hirdetések.

Burgonya termelési kísérlet.

Sok kísérlet tette ett már a burgonyával is és a különböző módok ugyancsak különböző eredményt mutattak. Szerény magam is tettem kísérletet, melyhez kétféle burgonyát használtam és pedig a veres szász hagymát s a sárga cserhajut.

A kísérleti hely volt televényes feltalaj és agyagos altalaj, délkeleti fekvésű oldalas hely. Az ültetésre közép nagyságú egészség gumókat használtam, lehetőleg olyanokat, melyeken a rügyek jól kiváltak fejlődve.

Nedves földbe eső után ültettem ápril 25-én, először kapáltam máj. 29-én, másodsor június 10-én kiszedtem október 20-án, tehát tenyészideje tett 175 napot. Ezalatt 60 napon át verte eső, a többi napok alatt részint meleg, részint szeles idő volt s így a burgonya nagy mértékben rothadt, különösen a sárga cserhajut, kevésbé a veres szászhagyma.

A sorok és fészkek egymástól távolsága volt 2 láb, egy sorba raktam 18 fészket és pedig:

Szászhagyma:

1. sor, a vetőmag sulya 1·2 kgram, a burgonyát ketté vágtam hosszúra, vágó lap lefelé, egy fészkebe egy felet, vetés előtt egy hétig fonyasztottam. Termelési eredmény 32 kgram 2 négyszög ölen, tehát egy holdra esik 256 mtrmázsa, adta az elvetett mag 26·6-szeressét.

2. sor, a vetőmag sulya 1·2 kgram, a burgonya ketté vágva, vágó lap lefelé nedvesen. Termelési eredménye 25 kgram 2 négyszög ölen, esik egy holdra 200 mtrmázsa, adta az elvetett mag 20-szorossát.

3. sor, vetőmag sulya 1·2 kgram, vékonyan takarva, erre hamu hintettem s újra földet tettem, a burgonyát össze vagdaltam. Termelési eredménye 18 kgram 2 négyszög ölen esik egy holdra 144 mtrmázsa, adta az elvetett mag 15-szeressét.

4. sor, vetőmag sulya 1·2 kgram, burgonya összevagdálva hamu nélkül. Termelési eredménye 2 négyszög ölen 21 kgram, esik egy holdra 168 mtrmázsa, adta az elvetett mag 17·5-szeressét.

Sárga cserhajut:

1. sor, vetőmag sulya 1·4 kgram, burgonya egészen — egy fészkebe egy. Termelési eredmény 9·2 kgram 2 négyszög ölen, esik egy holdra 73·6 mtrmázsa, adta az elvetett mag 6·5-szeressét.

2. sor, vetőmag sulya 1·4 kgram, burgonya egészen, oldal rügy nélkül. Termelési eredmény 8·8 kgram 2 négyszög ölen, esik egy holdra 68·4 mtrmázsa, adta az elvetett mag 6·2 szeressét.

3. sor, vetőmag sulya 1·4 kgram, hosszába vágva, vágó lap felfelé. Termelési eredmény 6·4 kgram 2 □ ölen, esik egy — holdra 51·2 mtrmázsa adta az elvetett mag 4·5-szeressét.

4. sor, vetőmag sulya 1·4 kgram, keresztbe vágva, vágó lap felfelé. Termelési eredmény 10·6 kgram 2 □ ölen, esik egy holdra 84·8 mtrmázsa, adta az elvetett mag 7·5 szeressét.

5. sor, vetőmag sulya 1·4 kgram, burgonya egészen, koron rügy nélkül. Termelési eredmény 7·9 kgram 2 □ ölen, esik egy holdra 63·2 mtrmázsa, adta az elvetett mag 5·6-szeressét.

6. sor, vetőmag sulya 9 dekagramm, burgonya rügy, egy fészkebe 7. Termelési eredmény 4·6 kgram 2 □ ölen, esik egy holdra 36·8 mtrmázsa, adta az elvetett mag 5·1 szeressét. —

Ezen kísérletekből legjobbnak bizonyult a szászhagymával tett első kísérlet, mind mennyiségre nézve, mind minőségre nézve, mert igen szép gumói kevés rothadást mutattak. Egyáltalán jóval jobb burgonyának tartom a szászhagymát, mint a sárga cserhajut.

Szép gumókat adott a hamuval trágyázott sor, mondhatni egyfomák voltak.

Leggyengébb és legapróbb gumókat adott a sárga cserhajut 6-ik sora, a melybe csupán rügy volt, ezen kísérlet is bizonyítja, hogy a rügy a burgonya fejlődésének és növésének főkélléke. Az eredmény — eltekintve az apró gumóktól — kitűnő. —

Rösler Károly,
gazdatiszt.

Foltok eltávolítására szolgáló szerek. *)

A folt anyaga	szines szövetekből			
	eltávolítása vászonból	gyapotból	gyapjuból	selyemből
Gelatin, vér, fehérnye		egyszerű kimosás vízzel		
Zsir	szappanos víz, lug	langyos szappanos víz	szappanos víz, szalmiakszesz	benzin, aether, szalmiakszesz, szik-só, magnezia, kréta, tojás sárgája
Firnisz és olajfesték		terpentinolaj, benzin, azután szappan		benzin, aether, szappan, óvatosan ledörzsölve
Stearin			95 ^o -os borszesz	
Növényi festék, veres bor, gyümölcs, veres ténta	kéngőz, meleg chlorviz	meleg szappanos vagy ammoniakos vízzel kimosni		ugyanavval gyengéden és óvatosan ledörzsölni
Alizarin ténta	borkő sav ; minél idősebb a folt, annál koncentráltabb oldatban	hígított borkősavoldat, ha a szövet megengedi		ugyanavval, nagy óvatossággal
Rozsda, gubacsból készült ténta	meleg oxalsavoldat, hígított sósav, azután horgany forgács	ismételt kimosás oldott citromsavval, ha a szövet jól van megfestve	ugyanavval és hígított sósavval, ha a gyapju természetes színű	mit sem lehet tenni, minden kísérlet csak ártalmas
Mész, lug, alkaliák	egyszerű kimosás vízzel	hígított salétromsavnak cseppenkénti reáöntése, a megelőzőleg megnedvesített foltot ujjal kell ledörzsölni		
Csersav, zöld dióhéj	Eau de Javelle, meleg chlorviz, koncentrált borkősavoldat	a szövet finomsága és színváltozata szerint többé kevésbé hígított chlorvízzel, váltakozó kimosás vízzel		
Kőszénkátrány, szekérkenő	szappan, terpentinolaj, reáöntött vízzel váltakozva	dizsnózsírral ledörzsölni, azután beszappanozni, kis idő múlva felváltva terpentinolaj és vízzel kimosni	ugyanavval, csak terpentin olaj helyett benzin alkalmazandó és a vizet bizonyos magasságból kell önteni a folt hátlapjára.	

*) Egy német lapból átvéve és az érdeklődők szives figyelmébe ajánlva.

Vörös borok hamisításáról.

Utóbbi időben a borkereskedésnek egy nevezetes cikkévé lettek a vörös borok, a melyek úgy a külföldön, valamint nálunk hazánkban is folyton nagyobb kereslet és fogyasztás tárgyát képezik. Igen természetes következménye ennek a mindinkább terjedő utánzás és hamisítás, a mely különösen Franciaországban oly nagy mérvet öltött, hogy erélyes kormányi rendeletek és intézkedésekre volt szükség, az ilyképen gyarapodó üzérkedés és visszaélések megállítására. E soraim feladata rövid keretben ösmertetni azon vegyelemzési eljárásokat, melyek mesterségesen festett vörös borok felismerésére, még a kevésbé jártas, mondhatnám laicus érdeklődők által is könnyen mezejthetők.

De mielőtt ezt tenném, legyen szabad egy pár szóban a természetes és folytatólag a mesterséges festanyagokról megemlékezni, a mit a dolog érdemére nézve szükségesnek tartok.

Ugyanis a természetes vörös borok — minőségre való tekintet nélkül — színezésüket egy szőlő festanyagtól nyerik, a mely rendszeren fekete, kék vagy vörös héju szőlőkben tartalmaztatik, melyeknek levével a héj a k is forrás alá vétetnek; a forrás folyama alatt, a cersavval együtt, a képződő borszesz által ezen kék festanyag is kivonatik, a mely a bor savanya (borkő savany) által többé-kevésbé vörös lesz, sőt mind áthatóbb sötétté válik a borban f. j. l. d. eczetsavany által.

Különböző körülmények behatása alatt a fes anyag hasonló minőségű boroknál változatos küllemet mutat, noha eredetileg egy és ugyanazon festanyagtól nyerték színüket; ez által magyarázható a különböző vörös borok színváltozatosága, a melyek azoknak értékét is meghatározzák; tudományos elnevezése szerint ezen festanyag neve *Oenocyanin*.

A mesterséges színezés különböző növényi, mint vegyi festanyagok által eszközöltetik, a legközönségesebbek a vörös áfonya (*Vaccinium myrtillus*), fekete mályva (*Malva arborea*), Cochenille (*Coccionella*), alkörmös (*Phytolaca decandra*), Campech és Fernambuc fa-főzete, végre Indigo s különösen Francia- és Spanyolországban s Portugalban a Fuchsin vagy Anilin vörös. Ezek közül a Campech és Fernambuc fafőzetei ártalmatlanok és inkább a vörös színnek megbarnítása czéljából alkalmaztatnak. Indigo egymagára nem használtatik s csakis világosnak tetsző borok megsötétítésére nyer alkalmazást. Mint az egészségre ártalmasak megjelölendők a fuchsin és annak gyártásánál visszamaradt salakból eléállított Granatvörös (granat roth), a mely sokkal intenzivebb festképességei birs a bornak tökéletesen megadja természetes színét. Mivel a Fuchsin vagy is Anilin vörös készítése mirenyvegyületek alkalmazása mellett történik, így rendszeren mireny tartalma Ha csakis a vegytiszta jegeczes fuchsin, a mely mirenymentes alkalmaztatnak, ez az egészségre káros befolyásu nem volna, azonban miután ennek ellenőrzése lehetetlen, mint absolut veszélyes festanyag jelölhető meg a fuchsin;

Többé kevésbé ártalmasak az alkörmös (berzsen vérfürt), a mely gyomorsikulást idéz elő s e mellett a bornak kellemetlen izt és illatot kölcsönöz, továbbá a bodzagyümölcs, melyből timsó hozzáadása által készítik az úgynevezett Couleur-t

piros borokhoz, Tainte de fismes nevezet alatt, (1 liter bodzagyümölcs nedvre 60 gram timsó adatván). Térszúke miatt bővebben nem boocsájtkozhatván a festanyagok ösmertetésébe, áttérek most különösen a Fuchsin s hasonló az egészségre káros hatásu festanyagok felismerésére.

Azon vegyhatásokról a melyek hamisított, illetve mesterségesen festett bor felismerésére szolgálnak, legyenek itt a következők foljegyezve: u. m.

1. Természetes tiszta vörös bor borégénnyel rázva utóbbit nem szinesíti meg, azaz a borégény (aether) kiválás után szintelen marad, míg ellenben fuchsin vagy granatvörössel festett bor a borégényt is megszinezi. (Rob.net.)

2. La mattin a szerint: barna kő (Mangan feléleg) a természetes festanyagot teljesen elszinteleníti, e végett 100 gramm bor, 15 gramm porított barnakővel 15 perczig rázatik s azután leszűrüléstetik, ha természetes a bor festanyaga az a szűrleiben visszamarad, a szűrlet közönséges fehér bor szint vált.

3. Vogel szerint: kénsavas rézéleg (*Cuprum sulfuricum*) oldata, a természetes festanyagot megsemmisíti, míg mesterséges festanyagok szép ibolya szint váltanak. E kísérlet megejtésére 10 gramm bor és 90 gramm viz elegyéhez egy tömör kénsavas rézéleg oldatból 30 gramm adandó; összerázás után a reactio azonnal ele áll.

4. Légecsavas higanyélecs szintén feltünteti az idegen festanyagokat, a mennyiben természetes borban szürke csapadékot, idegen festanyagot tartalmazóban pedig rózsza vagy ibolya színű csapadékot idéz elő.

5. Növényi festanyagok felismerésére szolgálnak a timsó és hamuzsir oldatai — a melyek tiszta természetes borokban szenyves szürke kevésbé vöröses csapadékot hoznak létre, míg ellenben idegen festanyagok jelenlétében, kék ibolya szín és vörös csapadékot adnak. Mindazon borok a melyek ezen kémszerekkel utóbbi csapadékot mutatják, gyanusaknak mondhatók.

6. Ólomeczet s eczetsavas olmosó (olomeczukor) oldata szintén érzékeny reagens a festanyagra, a mennyiben természetes borokban kék es szürke csapadékot támaszt, míg ellenben Campech és fernambuc főzetével sötét kék, bodzanedv jelenlétében szenyves zöld, lakmus jelenlétében kék es zöld stb. színű csapadékot ad.

7. Mint igen megbízható vegykémle felemlitendő a fuchsin felismerésére Romei francia vegyész szerint a következő:

Egy kis lombikba töltendő 50 köbcentimeter a megvizsgálendő borból, ehez adandó 10 köbcentimeter ólomeczet (1.320 fajsúlyú) ezen vegyiték felhevítették felfőzés nélkül; akkor leszűrítvén a csapadék, a meghült szűrlethez 10 csep eczetsavany és 10 köbcentimeter Amylalcohol adandó, jól összerázatván pár percz mulával megállapodás után a felül uszó — külön vált Amylalcohol rétege szintelen lesz tiszta bornál, míg ellenben, ha fuchsin tartalmaz, az amylalcohol rózsaszín vagy sötét vörös — ezen kémle meg a Ro-alsav és Orseille festanyagok felismerésére is szolgál, az első jelenlétében sárga — a második jelenlétében rózsaszín-vörös lesz az alcohol ré-

teg. — Annak pontos megállítására, hogy a három közül melyik van jelen, a színezett amylalcohol lehuatván szivornya segítségével, ahhoz egyenlő mennyiséget adunk gyenge ammonoldatból s ha jól összerázzuk, a következő jelenségeket észleljük, ugymint:

ha a különvált alcoholréteg szintelenné lesz s az ammonosréteg is az	Fuchsin,
ha az alcoholréteg szintelen, de az ammonosréteg rózsás ibolyaszint vált	Rosalsav,
ha kékes ibolyaszint vált	Orseille

van jelen.

8. Ha a természetes tiszta vörös bort fehér palaczkban összerázzuk, a képződő hab szintelen fehér lesz, míg a festett bornak habja mindig vörös. Kivételt e tekintetben csakis némely francia vörös borok képeznek, a melyekhez nagymennyiségű festanyagot tartalmazó bizonyos szőlőfajok vétetnek.

9. Ha a természetes bort üveg pohárban előzzük, a pohár oldalán barna sötétvörös karikák rakódnak le; nem így mesterségesen festett boroknál, a hol ezen karikák élénk vörös színűek.

10. Ha természetes borba egy pár csepp ammoniat töltünk, a bor világos barnás zöld színt vált, míg ellenben mesterségesen festett boroknál vörös ibolya szín, végül sötét zöld mocsokos szín támad, mely később kékes zöldes lesz s az egésznek tentaszerű küllemet ad.

Az ezekben elősoroltak mellett, ámbár a tárggyal szoros értelemben nincs kapcsolatban, nem lesz érdektelen felemlíteni, hogy a fehér borok színezésére használt pergelt czukor (Caramel) jelenléte is nagyon könnyen felismerhető, ha t. i. a vizsgálandó borhoz kémcsőben pár csepp tojásfehérnyét adunk, utóbbi által a természetes festanyag lecsapatván, a bor teljesen szintelen lesz, míg ellenben a Caramellel festett változatlan marad, megtartja színét.

Ezekben kívántam egy néhány biztos vegykémleti eljárást közölni, a melyek könnyen megejthetők; vannak még ezenkívül több más reakciók is, azonban térszűke miatt ezuttal csak ezeket véltem közölni, az érdeklődőket utalván az e tárggyról irt sok kitünő művekre, a hol egy egész sereg reakció — mint komoly buvázkodás és tanulmány eredménye — található.

Dr. Hintz György.

Az erdélyrészi birtokrendezés érdekében.

Közelebbről a kormánypárti erdélyi képviselők a következő feliratot intézték a miniszterelnökhöz:

Ismeretesek Nagyméltóságod előtt az erdélyi birtokviszonyok rendezéséről szóló törvények káros hatásai. — Tudva van Nagyméltóságod előtt az, hogy a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi minister egy tanácskozmányt hívott össze, melyben ezen hiányok megbeszéltek és azok eltávolítására szükségesnek vélt módok felsoroltattak.

Előttünk tudva van, hogy a kormány ezen kérdést tanulmányoztatta. Kérjük Nagyméltóságodat, méltóztassék ezen ügy felől egy törvényjavaslatot még a költségvetés tárgyalása előtt a képviselőháznak beterjeszteni. Szükségesnek véljük, hogy lás-

sák küldőink, miszerint komoly a törekvés égető bajaink orvoslására. — Mély tisztelettel stb.

Bokros Elek, br. Kemény Géza, gr. Bánffy Béla, Gál Jenő, Hofgráf János, Boér Antal, Mikó Bálint, Deésy Sándor, Bausnern Guido, Pogány Károly, br. Kemény János, Elekes György, Simó Lajos, Lázár György, Lázár Lajos, Jakab Bogdán, Sánta Lajos, gróf Bethlen András, Gidófalvy Albert, Tibád Antal, Künle József, Barta János, Mara Lőrincz, br. Kemény Kálmán, Hegedüs S., Nagy Gábor, Gábor Péter, Barcsay Ákos, Bacon József, Knöpfler Vilmos, Pap Lajos, Éber Nándor, Étes Henrik, Mayer József. --

A szélsőbal ez érdekében az országgyűlésen szólalt fel.

Az interpellatiót, mely a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerhez van intézve, beadták: Ugron Gábor, Kun István, Orbán Balázs, Bereczky Sándor, Kaiser János, Graffius Károly, Kaeszner Henrik, Ugron Ákos, Lázár Mihály, Zay Adolf, Bothos Kálmán, Jeney József

Szövege következő:

Mint hogy az erdélyi részek földmivélése a birtokviszonyok rendezetlensége miatt a világforgalomban nem versenyképes és ezen rendezetlenség megszüntetése előtt versenyképesség nem is fejlődhetik;

minthogy a világforgalmi konkurrenzia által provokált krízis gazdasági életünket alapjában rendítette meg;

minthogy az erdélyrészi lakosok e sérelme évek óta a kormány által orvosolni ígértetik és a t. kereskedelmi, ipar és földmivelési miniszter ur a folyó év első felében enquétet is tartott, melynek a birtokviszonyok rendezését célzó megállapodásait figyelemre méltatni kilátásba helyezte;

minthogy a többszörös ígéretek sem a miniszter ur, sem elődei be nem váltották, hanem a bajt, a válság orvoslását évről-évre elodázták;

minthogy a megnyilando plojest-predeali vasutvonal által az erdélyi földmivelés ezután nem csupán egy, hanem két oldalról vonatván a világforgalomba, a már évek óta dúló válság még ennek utána fog egész erejével pusztítani, tehát a növekedve közelgő veszély sürgős védintézkedést kíván meg;

miért is kérem a t. kereskedelmi-, ipar- és földmivelési minister urat:

Szándékozik-e az erdélyrészi birtokviszonyok rendezéséről valahára törvényjavaslatot beterjeszteni s ha igen, mikor fogja azt a ház asztalára letenni?

Szándékozik-e a megtartott enquéte által megállapított elveket a törvényjavaslat alapjául elfogadni, s ha nem szándékoznék, melyek azon elvek, melyeken törvényjavaslata nyugodni fog? —

Ehhez járul még az erdélyi gazd. egyesület igazgató választmányának december havi üléséből felterjesztett indokolt kérvénye, melyben — korábbi számos beadványára hivatkozva, -- a birtokrendezés halaszthatlan ügyének mielőbbi elintézését sürgeti.

Ennyi mozgásnak tán mégis csak lesz valami eredménye!

Kertészeti és méhészeti szakosztályunk működése.

II.

Az október 28-iki közleményünkben ígéretet tettünk, hogy a csemege szőlőfajok közül is ismertetni fogjuk azokat, melyek izleléseink folytán kimagaslottak s a melyek termelése az eddigiekhez képest hasonlíthatlanul kiérdemlik a „szőlő-gyümölcs” kedvelők és termelők figyelmét. Valóban hasznos dolgot cselekednének azok, kik a gyümölcsészet mellett, — vagy ha a nélkül is — a csemege szőlő fajok termelésére több gondot fordítanak. Igen, mert nagyon sokszor megesik, hogy másnemű gyümölcsfánk évek folytán nem hoznak termést, az áldott szőlő pedig egyszer mint másszor — többel-kevesebbel — szokta jutalmazni gondos ápolóját. Éppen azért álljon itt néhány kipróbált specialitás azok részére, kik daczára a phylloxera rém ijesztgetéseinek e nemes s egyszersmind haszonnal járó gazdasági ággal foglalkozni akarnának.

Első sorban a Chasselasok néhány fajtát említjük, névszerint a már is közönséggé lett fejt és pirosat, Rouge royalt, Passatuttit, Fontainebleaut, Van der Loant, croquantot stb. Továbbá a Chasselasoknál korábban érő Malingre, Málvásia, Sárga és Zöld lindai s vagy 3—4 jelesebbnél-jelesebb Magdolna=Madeleine t. i. Angevine, Royale, Imperiale, közönséges Fekete és Zöld Madeleine, melyek mindannyija már augusztus végén élvezhető. Hasonlóan kitűnök: a Muscat précoce de Saumur, Ottonel, Sárga Szent Lőrincz, Augusztusi kék muskotály, Korai Morillon stb.

A nagyszerűség netovábbjai közül a Golden Champion, Uva reginae alba=Genuai zamatos, fejt Alicante, Chasselas Imperial, fejt és fekete Napoleon Chasselas, fejt göhér=bajor, Malaga Balogh Pál, Nina di Vacca, Verjus, Mocca di Lona. Figyelmet érdemlők még: a Viola muskotály, Hamburgi muskotály, Frontignan muskotály és a Croquant fejt muskotály.

Ezek azon fajok, melyek izleléseinken teljesen kiállották a próbát s évek folytán mind inkább meggyőztek a felől, hogy nagyon jó dolgot cselekedtek azok, kik ezeknek meghonosításán oly fáradszatosan buzgólkodtak.

E szőlőfajokkal szakosztályunkat a gazdasági egyesület szőlőtelepein kívül, id. Bodor Pál, Szentgyörgyi Lajos, Szabó Sámuel, Nagy Dániel termelők ismertették meg; elhozván érésük szerint szorgalmasan mindannyiját hetenként tartani szokott izléseinkre.

Szakosztályunk rendes izlelésein kívül még egyéb szakjába vágó ügyvel is foglalkozott, ugyszólva minden összejövettelre tüzvén ki egy vagy más tárgyat, vagy éppen az ülés alatt vévén tárgyalás alá egy s más fontos kérdést, melyek a szakosztály rendszeresen vezetett jegyzőkönyvében pontosan feljegyezve vannak.

Egyebek közt collectív kiállítást rendezett gyümölcsei és szőlőiből a sepsiszentgyörgyi és déési tárlatokra. Vitatta egy pár ülésen az országos magyar kertészeti egyesület alapszabályait, elkészülve akarván képviseltetni magát a maga, úgy mint az egyesület részéről a déesi első vándorgyűlésen, de a hol mindezek daczára, fájdalom! félreértés lett jutalma torekvésének.

A méhészet körében is mulattunk egy párszor, bárha gyenge méhesztendők volt, Hutter Sámuel veterán méhész collegánk műértő előadása folytán, — kitől — már tág körben ismert „Hutter ládikóiból” nagyszerű lépes-mézet izleléstünk és láttunk a sepsiszentgyörgyi V. vándorgyűlésen. Kezeink közt fordult meg néhai Kiss János oltszemi ref. lelkész bötanulmánnyal írt újabb jeles műméhészeti munkája, melyet derék utódja: fia Kiss Lajos küldött be bírálatra, mely ha nyomtatásban napvilágot láthat, — a mi nagyon ohajtandó lenne — disse leend méhészeti irodalmunknak. —

Szentgyörgyi Lajos,
szakosztályi jegyző.

Személyi hírek.

Villási Pál, lapunknak n. t. munkatársa a magyar-óvári gazd. akadémia kertészeti tanárává neveztetett ki. Evvel kapcsolatosan megemlítjük, hogy az orsz. magyar gazd. egyesület által kiadandó „Magyar gyümölcs- és konyhakertészeti füzetek” című lapot Bereczky Máté jeles gyümölcsészünk és szintén n. t. munkatársunk közreműködésével ugyancsak Villási Pál fogja szerkeszteni. A lap jövő évi január hótól kezdve havonként egy füzetben 2 iv tartalommal és egy-egy színes ábrával fog megjelenni, ára egy évre csak 4 frt.

A lap megindítása azon feltételhez van kötve, hogy legalább 500 előfizető jelentkezik, a megrendelési bejelentés az „Orsz. magyar gazd. egyesület” titkárához T. Morócz István urhoz Budapest, Üllői-út 12. szám alatt lesz beküldendő, az előfizetési ár pedig csakis az első füzet kézhezvételekor lesz fizetendő. —

Értesítés a ragályos és járványos állati betegségekről 1879. nov. 30-ig.

M e g y e	K ö z s é g	Az állatok faja és darabszáma	A kör megnevezése	Ehullt vagy gyógykezeltek
Alsó-Fejér	N.-Egyed	1 szarvasm.	lépfene	elhullott
Brassó	Hosszufalu	1 ló	takonykór	kiirtatott
"	Prázmár	1 "	"	"
"	Sz.-Hermány	1 szarvasm.	lépfene	elhullott
Háromszék	Futásfalva	1 ló	takonykór	kiirtatott
Hunyad	Lupény	1 szarvasm.	lépfene	elhullott
Kis-Küküllő	Sővényfalva	1 ló	takonykór	kiirtatott

Horvát Szlavonországban uralg a marhavész 11 községben; a horvát-szlavon katonai határörvidéken pedig 14 községben.

Magyarország területe marhavészmentes.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd” nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, nov. 29--dec. 6-ig. 1879.

Buza a hét vége felé élénkülő üzlet, forgalom 40,000 metermázsa, ár 14-10 frt.

Rozs gyenge kínálat, forgalom 3000 metermázsa, ár 9-85 frt.

Árpa emelkedőben, forgalom 3000 metermázsa, ár: ta karmányárpa 7-90 frtig, maláta árpa 9-20 frtig.

Zab közepes üzlet, forgalom 3000 metermázsa, ár 7-65 frtig.

Törökbuza szilárduló üzlet, forgalom 7—8000 metermázsa, ár 7-80 frtig.

Repeze gyenge üzlet, forgalom 1000 metermázsa, ár 11-75—12 frt.

Gyapju iránt a hét folytán hangulat és kereslet elég kedvező volt. Eladatott 200 metermázsa középfinom egy nyiretű 80—90 frt, 380 metermázsa nem-sített zigaja 53—54 frt, 700 metermázsa mosott orosz raczka 48—49 frt. (Árak per 56 kilogram.) Gyárilag mosott gyapjuból az I. magyar gyapjumosó gyár 24,100 kilót adott el 1-75—3-75 frttal kilonként; Wolfner és társa pedig 10,000 kilót 1-96—2-43 frt.

G a b o n a - á r a k :

minimum és maximum: Budapest dec. 6		Bécs dec. 6.
Buza	13 10—14-50 frt	12 75—15-20 frt
Rozs	9-85—10-00 frt	10-40—10-90 frt
Árpa, takarmány	7-20—7-60 frt	— — —
Árpa, szeszfőzésre	8-10—8-60 frt	— — —
Árpa, seres	8-70—10-60 frt	10-70—11-85 frt
Zab	7-30—7-85 frt	7-50—8-15 frt
Repeze	11-75—12-00 frt	11-75—13-50 frt
Törökbuza	6-50—6-60 frt	7-80—8-40 frt

Budapesti marhavásár dec. hó 4-én 1879. Összes felhajtás 1119 db nagy- és 665 drb apró marha. Ebből eladatott: 45 drb. bika, 717 drb. ökör, 607 drb. vágó tehén, 134 drb. fejő-tehén, 125 drb. bival, 178 drb. borju, 2 drb. bárány, 485 drb. juh — Árak: bika darabonként 90—186 frt, ökör páronként 200—350 frt, vágó tehén páronként 180—275 frt, fejős tehén darabonként 80—211 frt, bival páronként 150—235 frt, borju darabonként 17—42 frt, bárány páronként 6—9 frt, juh páronként 7—12 frt. Hús-árak 100 kilonként: ökörhús 50—53 frt, tehénhús 47—50 borjuhús 70—90 frt, bivalhús 44—46 frt.

Bécsi marhavásár dec. hó 1-én. Összes felhajtás 2930 darab és pedig 1570 drb. magyar, 875 drb. lengyel és 485 drb. német fajta; melyből 2685 drb. ökör, 144 drb. tehén, 59 drb. bika és 42 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 52—60 frt, lengyel 52—60 frt, német 53—60 1/2 frt, tehén 43—45 frt, bika 48—52 frt, bival 40—42 frt. Lábán darabonként 90—230 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár dec. 5-én. (Az első magyar sertéshizláló részvénytársaság jelentése) Habár a nagy havazás folytán a vasúti forgalom meg volt akadva, mi által mind a bécsi mind a kivívó kereskedők is a berakodással viszsamaradtak, azért a heti üzlet még is árváltozás nélkül csendesen folyt le. Makkos sertések 15—22 kron klgmként eleven súly szerint.

Jegyzett árak: magyar nehéz 44—44 1/2 kr, középnehéz 42—44 kr, vidéki sertés 39—41 kr, szerb 40—42 kr, oláh 41 kr, tuskos 38—39 1/2 kr. klgmként tisztasúly. Eleség árak: tengeri-ó 7-90 frt, árpa 7-80 frt, városi raktárban átvéve. Helyi állomány: november 28 án maradt 56017 drb. Felhajtás: alvidékrol hizott 6190 drb. sovány 1800 drb. Erdélyből 710 drb. Szerbiából 660 drb. Romániából 608 drb., Magyar északi vasuttal 680 drb. összesen 10900 drb. Elhajtás: Felvidékre 230 drb., Bécsbe (m. hét-n 479 drb.) 2030 drb., Csehországba 870 drb., Bodenbachon át 1440 drb., Rutkán át 420 drb., Svitzgariba 44 drb. Összekötő vasuttal 340 drb., budapesti fogyasztás 3300 drb. Kőbányai szalonnakészítők 290 drb., Összesen 9260 drb. Marad állomány 57810 darab. A részvény szállásokban 8530 drb. van elhelyezve.

Bécsi sertésvásár december 2-án. Összes felhajtás 4418 darab és pedig 1140 drb. nehéz, 1227 drb. középnehéz és 2051 drb. süldő; melyből 1020 drb. magyar, 2051 drb. orosz-lengyel, 1194 drb. szerb és 153 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 39 1/2—40 frt, középnehéz 36—38 frt, süldő 26—36 frt, szalonna és zsír 54—56 frtig.

Drezdai vásár dec. 2. A vásáron 491 drb. vidéki és 559 drb. magyar sertés volt, az elsők 48—54 fillér, az utóbbiak 46—48 filléren keltek el 1/2 klgmként.

Berlini vásár dec. 1. Felhajtás 7860 drb. Mecklenburgi 47—48 mk, oroszok 38—40 mk, magyarok 44—45 mrk.

Azont. urakat, kik hízalandó sertések birtokában vannak, bátorkodunk figyelmeztetni, hogy ily sertések idehajtásával várjanak, mert az üzleti viszonyok oly nyomottak — mibe még a beállott kemény tél is járul — hogy ily áru nem is adható el. Ha januárban a hangulat változna, azt nem mulasztandjuk el tudomásra hozni.

Disznózsír kevés kereslet és kevés kínálat mellett kész áru hordóval együtt 52 1/2—53 frt, december—január havi kérésben hordó nélkül 51 1/2—52 forint.

Szalonna kereslet hiányában gyenge forgalom, vidéki szalonna 44 1/2—45 frt, városi áru 47—47 1/2 frt, füstölt szalonna 52—54 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetéseik.

Pénz-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 5 vagy 6% kamat mellett törlesztésre és 4000 frton felülieket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölk.

Bekehelezett terhek kifizetését szintén eszközölöm.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

(2.) (49—52.)

lhat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda”.

Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtóház.

Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig.

(22.) Hirdetés. (1—6.)

Borsán (u. p. Választ) a Bátor Bánffy kertben az 1880 év tavaszán sok ezer kétéves ákác-magoncz lesz eladó:

az 1 1/2—2 meter magasságu, ezere 6 frt.
a 1/2—1 1/2 " " " " 5 frt.

A csomagolás jutányosan fog számíttatni.

Megrendelést elfogad, valamint bővebb felvilágosítást adhat.

Szász Ferencz,
gazdatiszt.

WALSER FERENCZ

gazdasági gép- és eszközlaktára

Kolozsvárt, bel-monostorutca 12. szám,

ajánlja a legjobb szerkezetű s gyári áron adott következő gépek- és eszközöket:

Cséplőgépek, fa- és vasalapzaton, kézi erőre, járgányra vagy gőzerőre. **Járgányok**, fekvő és álló szerkezettel. **Trieurök**, eredeti Mayer-féle, melyek a konkolyt, bükkönyt, zabot stb. tökéletesen kiválasztják. **Szelelő és választó rosták**, különféle **Répavágók**, **szecskevágók**, **darálók és zúzó**k, különféle **Bor-sajtók**, legujabb szerkezetűek. **Vidats-ekék** és különféle **boronák**. **Török-buzamorzsolók**.

Azonkívül ajánlja előnyösen ismert **tűzfecskendőit**, gazdagon felszerelt **tűzoltó szer-tárat** és mindenféle vasszerkezetű házi és kerti **kütaakat**.

Javító műhelyem az elősoroltaknak gyors és pontos javítását jutányosan elvállalja.

(15)

(21—23)

P i a c n i á r a k.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo	
helye	napja	liszta	buza	levegő buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n												
Beszterce		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Galik-Szereda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Décs		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Érzsébetváros		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogarás		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós	nov. 29	950	850	550	500	250	530	170	30	—	—	30
Kolozsvár	dec. 4	1000	—	560	—	280	420	240	160	350	—	44
H.-Vásárhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hagy-Enyed		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Bacsen	dec. 5	850	720	530	460	310	450	190	100	350	—	40—46
Szegesvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-Sz.-György	dec. 1	900	880	520	406	265	480	310	160	400	—	42
Szamosújvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	dec. 4	787	577	560	450	250	387	150	65	280	—	36
Sz.-Údvárhely	dec. 2	800	650	500	—	250	425	200	40	220	—	36
Torda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Hunyad		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 krajvél számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tet-szés szerint akarhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	1 1—3 1—6 1—12 1—18 1—24 1—30 1—36 1—42 1—52									
	széri hirdetésnél									
	fizetendő forint									
1/16 v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210
1/16 v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105
1/16 v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53
1/16 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27
1/16 v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és

lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedréz engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

GAZDASÁGI MERNŐK

mezőgazdasági képes heti lap

közérdekű gazdasági s ezzel kapcsolatos műszaki ismeretek terjesztésére, különös tekintettel a gazdasági és építési iparra.

(1—3.)

Megjelenik minden csütörtökön.

(21.)

Szerkeszti és kiadja **GONDA BÉLA**, műegyetemi m. tanár.

Azon kedvező fogadtatás folytán, melyben a művelt közönség lapunkat 3 évi fenállása óta részesíté elhatároztuk, hogy azt **a jövő évtől kezdve heti lappá** alakítjuk át.

A **Gazdasági Mérnök** iránya ezen jelentékeny megnagyobbítás folytán **sokkal tágabb körű** lesz, mint a minő eddig volt. Rendszeresen fog foglalkozni a felmerülő **gazdasági s ezzel kapcsolatos technikai és ipari** kérdésekkel, nagyobb tért fog szentelni a közhasznú gazdasági, technikai és ipari ismeretek terjesztésének, kiváló gondot fordítván arra, hogy közleményei a **mezőgazdaság minden ágára** kiterjeszkedjenek melyek közt különösen a **talajjavítás és növénytermelés, a gazdasági gépészet és építészet, a mezőgazdasági és házi ipar** stb. körébe vágó közérdekű ismeretek, gyakorlati értékű **felfedezések és találmányok** minél tágabb körű elterjesztését és fejlesztését tűzte feladatául, folytonos tekintettel lévén hazai viszonyainkra.

A **Gazdasági Mérnök** egyszersmind a Tiszavölgyi Társulatnak is hivatalos közlönye lévén, leginkább hivatott képviselője a hazai vízszabályozás, ármentesítés, **csatornázás és földöntözés** országos fontosságú ügyének; s mint ilyen, folyvást éber figyelemmel kíséri az e téren felmerülő közérdekű kérdéseket és műveleteket, melyek a mezőgazdaság, forgalom és ipar emelésére ma már általánosan elismert befolyást gyakorolnak s elválaszthatatlan kapcsolatban vannak az ország gazdasági érdekeivel.

Szóval oda fogunk törekedni, hogy a **Gazdasági Mérnök** olvasói mindenkor tájékozva legyenek úgy a gazdasági, valamint a technikai és ipari téren felmerülő közérdekű kérdésekről és műveletekről, nemkülönbén a gyakorlati értékű, közhasznú felfedezésekről és találmányokról.

Ezekon kívül a **Gazdasági Mérnök** jövőre rendes **üzleti tudósításokat** fog közölni hazánk és a külföld nevezetesebb **gabona és termény piaczairól**, a nagyobb világpiacok forgalmáról s a főbb iparcikkek áraitól; közölni fog továbbá minden fontosabb **építkezésre és szállításra** vonatkozó pályázati és árlejtési, nemkülönbén **birtokeladási és haszonbérleti hirdetményt**, valamint a gazdaság, ipar és forgalom körébe vágó közérdekű hazai és külföldi **híreket** stb.

Külön rovatot nyitunk a hozzánk **intézett gazdasági, technikai és ipari kérdések** számára, melyekre t. előfizetőinknek szivesen szolgálunk utbaigazító felvilágosítással.

A **Gazdasági Mérnök** tehát 1880 január elsejétől kezdve hetenként fog megjeleni, 1 1/2 - 2 ivnyi tartalommal, **feltűnően diszes kiállításban** halványsárga papíron, **minden száma rajzokkal gazdagon** illusztrálva.

Előfizetési ára:

Egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt.

Az előfizetések egyenesen a gazdasági mérnök kiadó hivatalához (Budapest, Üllői út 24.) intézendők.

Ajánljuk lapunkat a művelt gazdaközönség szives ügyelése és nagybecsű támogatásába, megjegyvezvén, hogy kívánatra szivesen szolgálunk mutatvány számmal ingyen és bérmentve.

A GAZDASÁGI MERNŐK

szerkesztősege és kiadó hivatala
Budapest, Üllői-út 24.